

İSVEÇ KRALLIĞI

DÖNEMSEL DIŞ TEMSİLCİLİK RAPORU

Raporlama Dönemi: 2023 Ocak-Eylül

Raporu Hazırlayan: Stokholm Ticaret Müşavirliği

Ticaret Müşaviri: Gökhan ÖRNEK

Tablo 1- İsveç Ekonomisine İlişkin Temel Göstergeler

Ülke Adı	2021	2022	2021/2022 % Değişim	2022 (01-09)	2023 (01-09)	2022/2023 (01-09) % Değişim
GSYİH (Cari Fiyatlar - Milyar \$)	628	585	-6,8	435,7	438,3	0,6
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	5,1	2,6	-49,0	-0,7 (Q1) 1,5 (Q2) 0,6 (Q3)	0,5 (Q1) -0,8 (Q2) -0,3 (Q3)	-
Kişi Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar - \$)	60.084	55.706	-7,3	-	-	-
Tüketici Fiyat Enflasyonu (yıllık, %)	4,1	12,3	200	10,8	6,5	-39,8
İşgücü (Milyon)	5,1	5,2	2,0	5,2	5,2	1,3
İşsizlik Oranı (%)	8,2	7,5	-8,5	6,5	7,7	18,5
Dış Ticaret Dengesi (Milyar \$)	2,7	-4,5	-266,7	-2,7	2,8	203,7
İhracat (Milyar \$)	189,7	197,4	4,1	148,0	146,6	-1,0
İthalat (Milyar \$)	187,0	201,9	8,0	150,7	143,8	-4,6

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

Müşavirlik notu: Veriler İsveç İstatistik Kurumu'ndan İsveç Kronu olarak temin edilmiş olup, İsveç Merkez Bankası dönem ortalama kurları esas alınarak ABD Dolarına çevrilmiştir.

DEĞERLENDİRME

İsveç dünyadaki en gelişmiş ülkeler arasında yer almaktadır. İnovasyon, sürdürülebilirlik, birlikte yaratma ve eşitlik odaklı yaklaşımı esas alan dinamik bir ekonomiye sahiptir. İş ortamı, sürdürülebilirlik, küresel rekabetçilik, dil becerileri, verimlilik ve inovasyon gibi pek çok uluslararası endekte İsveç en üst sıralarda yer almaktadır. Uzun dönemli politikalar ve küresel yaklaşım sayesinde İsveç ekonomisi istikrarlı bir görüntü sergilemektedir.

İsveç 10,5 milyon nüfusu ile orta büyüklükte bir ülke olarak değerlendirilebilecek olmakla birlikte, 2022 yılı verilerine göre 585 milyar ABD Doları Gayrisafi Yurt İçi Hasılası (GSYİH), 55.706 ABD Doları gibi yüksek kişi başına düşen milli gelir düzeyi, 399,3 milyar ABD Doları dış ticaret hacmi ile ekonomik ve ticari açıdan önemli bir pazardır.

İhracata dayalı bir ekonomik büyüme politikası olan İsveç'te büyümenin temel dinamikleri güçlü ihracat, yatırımlar ve tüketimdir. Büyümenin temelindeki bu dinamikler, covid-19 pandemisi kaynaklı küresel ekonomik durgunluktan 2019 ve 2020 yıllarında olumsuz etkilenmiştir. Bununla birlikte İsveç ekonomisi 2021 yılındaki % 5,1'lik büyümenin ardından 2022 yılında da % 2,6 oranında büyüme sergilemiştir. 2021 yılında kurdaki (SEK/\$) olumlu gelişmelerin de etkisiyle 628 milyar ABD Dolarına ulaşan GYSİH, 2022 yılında büyümeye karşın ABD Doları'nın İsveç Kronu karşısında % 18 değer kazanması neticesinde 585 milyar ABD Dolarına gerilemiştir.

2023 yılının ilk çeyreğinde % 0,5 oranında büyüyen İsveç ekonomisi, yılın ikinci çeyreğindeki % 0,8 küçülmenin ardından üçüncü çeyrekte de % 0,3 daralmıştır. Böylece İsveç ekonomisi teknik olarak resesyona girmiştir. 2022 yılının 3. çeyreğine oranla ise küçülme % 1,4 olarak gerçekleşmiştir. 3. çeyrekteki küçülme büyük ölçüde stoklardaki azalmadan ve hane halkı tüketim harcamalarındaki düşüşten kaynaklanmıştır. Hane halkı tüketim harcamalarındaki düşüş 5. çeyrekte de kesintisiz devam etmiştir. Küçülme eğilimi genel nitelik taşımakla birlikte güçlü hizmet ihracatıyla kısmen etkisi azalmıştır. Stok değişimleri GSYİH'ya 1,4 puan olumsuz etki ederken, gayri safi sabit sermaye oluşumu 0,6 puan düşmüştür. İsveç Kronu bazında ihracat % 1,4 artmış, ithalat % 1,5 azalmış olup, net ihracat GSYİH'ya 1,5 puan olumlu etki yapmıştır.

İsveç, genel olarak enflasyon oranında oldukça düşük-durağan bir profil izlemekte ve enflasyon son yıllarda %2'nin üzerine çıkmamakta iken, 2022 yılında enflasyon İsveç için tarihi sayılabilecek seviyelere ulaşmış ve 2022 Aralık ayında % 12,3 olmuştur. Yaşanan gelişmelere bağlı olarak, enflasyonla mücadele kapsamında İsveç Merkez Bankası Riksbank 21 Eylül 2022 tarihinde politika faizini 1 puan arttırarak 1,75 olarak belirlemiş, sonrasında yapılan tedrici artışların neticesinde ise politika faiz oranını 27 Eylül 2023 tarihinden geçerli olmak üzere % 4'e yükseltmiştir. Yaşanan gelişmeler neticesinde enflasyonda düşüş eğilimi gözükmemekte olup, enflasyon Eylül ayında % 6,5'e, Kasım ayında ise % 5,8'e gerilemiştir.

Bu gelişmeler çerçevesinde Riksbank, 22 Kasım 2023 tarihinde gerçekleştirdiği İcra Kurulu toplantısı sonrasında yaptığı basın açıklamasında, genel beklentinin aksine politika faizini % 4'te sabit tuttuğunu açıklamıştır. Basın açıklamasında; İsveç'te enflasyonun hala çok yüksek olduğu ve yeterince hızlı düşmeyerek % 2 enflasyon hedefi çerçevesinde istikrara kavuşmayacağına dair risklerin mevcut olduğu, bununla birlikte enflasyonun düştüğü ve enflasyonist baskıların açık bir şekilde hafiflediği belirtilmiştir. İcra Kurulu politika faizini % 4'te sabit tutmakla birlikte, görece uzun bir dönem sıkı para politikası uygulanması gerektiğini ve enflasyon görünümünün bozulması durumunda politika faizini arttırmak için hazır olduğunu da vurgulamıştır.

İsveç ayrıca, istihdam politikaları ve nitelikli işgücünün arttırılması kapsamında işgücüne dayalı olarak uygulanan göç politikası ile işsizliğin en düşük seviyelerde seyrettiği ekonomilerden olagelmıştır. Bununla birlikte, işsizlik oranı 2020 yılının ardından 2021 yılında da % 8'in üzerinde gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, 2022 yılında istihdam edilen kişi sayısı bir önceki yıla oranla 138.000 artmış ve çalışan kişi sayısı 5.197.000'e yükselmiştir. Bu rakamlara göre 2022 yılında işsizlik 2021 yılına oranla 1,3 puan gerileyerek % 7,5 olmuştur. 2023 yılının Eylül ayında ise çalışan sayısı 5.254.000 olarak gerçekleşmiştir. İşsiz kişilerin 75.000 artması neticesinde toplam işsiz sayısı 437.000'e ulaşmıştır. Eylül 2022'de % 6,5 olan işsizlik, 1,2 puan artarak 2023 Eylül ayında % 7,7'ye ulaşmıştır.

İhracat, ithalat ve dış ticaret hacminde belirgin artışlar kaydedilen 2021 yılının ardından İsveç'in dış ticaretindeki olumlu gelişmeler, İsveç Kronunun ABD Doları karşısında % 18 değer kaybettiği 2022 yılında yavaşlayarak da olsa devam etmiştir. Bu çerçevede, İsveç'in ihracatı bir önceki yıla göre % 4,1 artışla 197,4 milyar ABD Doları, ithalatı ise % 8,0 artışla 201,9 milyar ABD Doları olmuştur. Bununla birlikte, 2020 yılında 5,5 milyar ABD Doları olan ticaret fazlası 2021 yılında 2,7 milyar ABD Dolarına gerilemiş, 2022 yılında ise İsveç 4,5 milyar ABD Doları dış ticaret açığı vermiştir.

2023 yılı Ocak-Eylül döneminde ise İsveç'in ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre % 1 azalarak 146,6 milyar ABD Doları, ithalatı ise % 4,6 azalarak 143,8 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. İthalattaki düşüşün ihracattaki düşüşü geçmesi neticesinde anılan dönemde İsveç 2.8 milyar ABD Doları ticaret fazlası vermiştir. İsveç'te yaşanmakta olan ekonomik resesyonun İsveç'in gerek ihracat gerekse ithalatını olumsuz etkilemekte olduğu görülmektedir. Ayrıca, İsveç Kronunun ABD Doları karşısındaki değer kaybı 2023 yılında da devam etmiş olup, 2023 Ocak-Eylül döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre % 6,7 değer kaybı yaşanmıştır.

Tablo 2- İsveç Dış Ticaretinin Genel Görünümü

Birim: Milyar ABD Doları	İsveç'in Toplam İhracatı	Türkiye'nin İsveç'ten İthalatı	Tr Pay (%)	İsveç'in Toplam İthalatı	Türkiye'nin İsveç'e İhracatı	Tr Pay (%)	Türkiye-İsveç Toplam Dış Ticaret Hacmi
2020 (Yıllık)	155,1	1,61	1,0	149,6	1,21	0,8	2,82
2021 (Yıllık)	189,7	1,77	0,9	186,5	1,58	0,8	3,35
2022 (Yıllık)	197,4	2,02	1,0	201,9	1,58	0,8	3,60
2022 (01-09)	148,0	1,47	1,0	150,7	1,20	0,8	2,67
2023 (01-09)	146,6	1,64	1,1	143,8	1,16	0,8	2,80

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

Müşavirlik notu: Veriler İsveç İstatistik Kurumu'ndan İsveç Kronu olarak temin edilmiş olup, İsveç Merkez Bankası dönem ortalama kurları esas alınarak ABD Dolarına çevrilmiştir.

Dönemsel Dış Temsilcilik Raporu
2023 Ocak-Eylül

İsveç'in Dünyadan İthalatında İlk 10 Ürün				
GTİP Kodu	GTİP Adı	2022 Ocak-Eylül	2023 Ocak-Eylül	Değişim %
27090090	Petrol Yağları ve Bitümenli Minerallerden Elde Edilen Yağlar (Ham), Diğerleri	11,397,275,760	8,191,338,609	-28%
27101943	Ağırlık İtibariyle Kükürt Oranı % 0,001'i Geçmeyenler (Motorin, Damıtık Denizcilik Yakıtı ve Diğerleri)	3,867,739,712	2,955,177,644	-24%
03021400	Atlantik Somonları (Salmo Salar) ve Tuna Somonları	2,817,654,743	2,916,863,230	4%
87038010	Diğer Taşıtlar (Sadece Elektrik Motorundan Tahrikli Olanlar, Yeni Olanlar)	2,269,486,257	3,951,553,935	74%
85171300	Portatif Otomatik Bilgi İşlem Makinaları, Diğer Bilgi İşlem Makinaları	2,456,724,522	2,132,553,406	-13%
85176200	Hücresel Ağlar için Ses, Görüntü veya Diğer Bilgileri Almaya, Çevirmeye ve Vermeye Mahsus Makinalar	2,193,765,535	2,275,449,446	4%
84713000	Portatif Otomatik Bilgi İşlem Makinaları, Diğer Bilgi İşlem Makinaları	2,038,734,944	1,570,656,555	-23%
30049000	Tedavide veya Korumada Kullanılmak Üzere İlaçlar (Diğerleri)	1,973,457,511	2,047,897,834	4%
87036010	Diğer Taşıtlar (Yeni olanlar)	989,647,526	1,164,089,870	18%
87089997	Traktörlerin, Diğer Kara Taşıtlarının Aksam, Parçaları (Diğerleri)	929,226,613	1,055,790,095	14%

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

Müşavirlik notu: Veriler İsveç İstatistik Kurumu'ndan İsveç Kronu olarak temin edilmiş olup, İsveç Merkez Bankası dönem ortalama kurları esas alınarak ABD Dolarına çevrilmiştir. Dış ticaretteki ürün bazlı değişimleri takip edebilmek açısından 2022 yılında en fazla ithalatı yapılan ilk 10 ürün dikkate alınmıştır.

Dönemsel Dış Temsilcilik Raporu
2023 Ocak-Eylül

İsveç'in Dünyaya İhracatında İlk 10 Ürün				
GTİP Kodu	GTİP Adı	2022 Ocak-Eylül	2023 Ocak-Eylül	Değişim %
30049000	Tedavide veya Korumada Kullanılmak Üzere İlaçlar (Diğerleri)	4,596,526,665	4,085,469,373	-11%
27160000	Elektrik Enerjisi	3,573,323,153	1,613,139,225	-55%
87032319	Benzinli Yeni Binek Otomobilleri-1500 Cm3<Silindir Hacmi<1600 Cm3 (Sivil Kullanım İçin)	3,483,068,146	3,802,130,688	9%
27101943	Motorin, Damıtık Denizcilik Yakıtı ve Diğer Yakıtlar (Ağırlık İtibariyle Kükürt Oranı % 0,001'i Geçmeyenler)	3,464,469,676	2,835,818,711	-18%
03021400	Atlantik Somonları (Salmo Salar) ve Tuna Somonları	2,765,660,145	2,876,133,294	4%
87036010	Diğer Taşıtlar (Yeni Olanlar)	2,325,977,745	3,233,448,142	39%
26011200	Demir Cevherleri ve Zenginleştirilmiş Demir Cevherleri, Aglomere Edilmiş	2,212,362,694	2,398,781,992	8%
30021500	Dozlandırılmış veya Perakende Satışa Uygun Şekilde Ambalajlanmış veya Hazırlanmış Bağışıklık Ürünleri	1,719,983,671	2,790,828,910	62%
27101245	Hafif Yağlar ve Müstahzarları: Kurşunsuz Benzin	2,076,641,368	1,804,381,977	-13%
85176200	Hücresele Ağlar İçin Ses, Görüntü veya Diğer Bilgileri Almaya, Çevirmeye ve Vermeye Mahsus Makinalar	1,905,980,265	1,684,337,212	-12%

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

Müşavirlik notu: Veriler İsveç İstatistik Kurumu'ndan İsveç Kronu olarak temin edilmiş olup, İsveç Merkez Bankası dönem ortalama kurları esas alınarak ABD Dolarına çevrilmiştir. Dış ticaretteki ürün bazlı değişimleri takip edebilmek açısından 2022 yılında en fazla ihracatı yapılan ilk 10 ürün dikkate alınmıştır.

Türkiye'nin İsveç'ten İthalatında İlk 10 Ürün				
GTİP Kodu	GTİP Adı	2022 Ocak-Eylül	2023 Ocak-Eylül	Değişim %
26011200	Demir Cevherleri, Zenginleştirilmiş Demir Cevherleri (Kavrulmuş Demir Piritleri Dahil), Aglomere Edilmiş	225,389,919	119,141,530	-47%
87033219	Dizel/Yarı Dizel Yeni Binek Otomobilleri-1500 Cm3<Silindir Hacmi<1600 Cm3 (Sivil Kullanım İçin)	120,593,672	125,612,923	4%
47032100	İğne Yapraklı Ağaçlardan - Yarı Beyazlatılmış veya Beyazlatılmamış	68,595,446	61,916,117	-10%
48109230	Çok Katlı Diğer Kağıt ve Kartonlar; Sadece Bir Dış Tabakası Beyazlatılmış	53,335,349	39,526,755	-26%
72044910	Parçalanmış Olan Döküntü ve Hurdalar (Diğer Demir ve Çelikten)	48,654,914	28,263,226	-42%
72254060	Diğer Alaşımli Çelikten Diğer Yassı Hadde Mamulleri; Rulo Halinde Olmayan, Sıcak Haddelenmiş, Eni >= 600 mm,4.75 <= Kalınlık <=10mm	33,451,060	50,409,780	51%
72044199	Pürüz Giderme ve Preslemede Meydana Gelen Çapaklar; Diğer (Diğer Demir ve Çelikten)	37,717,839	53,319,513	41%
84823000	Fıçı Makaralı Yataklar (Rulmanlar)	24,971,224	18,802,580	-25%
72254040	Diğer Alaşımli Çelikten Diğer Yassı Hadde Mamulleri; Rulo Halinde Olmayan, Sıcak Haddelenmiş, Eni >= 600 mm, Kalınlık >10mm	30,030,843	38,751,487	29%
39041000	PVC Polivinil Klorür (Karıştırılmamış, İlk Şekilde)	27,542,762	31,305,366	14%

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

Müşavirlik notu: Veriler İsveç İstatistik Kurumu'ndan İsveç Kronu olarak temin edilmiş olup, İsveç Merkez Bankası dönem ortalama kurları esas alınarak ABD Dolarına çevrilmiştir. Dış ticaretteki ürün bazlı değişimleri takip edebilmek açısından 2022 yılında İsveç'ten en fazla ithalatı yapılan ilk 10 ürün dikkate alınmıştır.

Dönemsel Dış Temsilcilik Raporu
2023 Ocak-Eylül

Türkiye'nin İsveç'e İhracatında İlk 10 Ürün				
GTİP Kodu	GTİP Adı	2022 Ocak-Eylül	2023 Ocak-Eylül	Değişim %
73082000	Demir/Çelikten Kuleler ve Pilonlar	49,176,620	44,394,254	-10%
87042191	Dizel/Yarı Dizel Yeni Taşıtlar, Silindir Hac.<2500 Cm3-Taş.Kap.< 5Ton (Sivil Kullanım İçin)	36,142,844	50,033,338	38%
84501190	Otomatik Çamaşır Makinası -6 kg <Kuru Çam. Kap<10 Kg	24,417,566	31,853,597	30%
84221100	Evlerde Kullanılan Bulaşık Yıkama Makineleri	26,458,125	18,261,810	-31%
61159500	Diğer Çoraplar-Pamuktan (T 12)	21,980,789	21,419,262	-3%
84129080	Diğer Motorlar ve Kuvvet Hasıl Eden Makinaların Aksam ve Parçaları, Diğerleri	23,168,839	4,895,076	-79%
84749010	Maden Cevherlerini Tasnif Etmeye, Ayırmaya, Yıkamaya Mahsus Makinalar İçin Demir Dökümçelik Dökümden Aksam, Parça	16,799,613	12,870,634	-23%
62046231	Kadın/Kız Çocuk için Pantolon/Kısa Pantolon, Şort vs. Denimden	17,583,583	10,819,938	-38%
57024200	Dokunmuş Halılar, Dokumaya Elverişli Maddelerden Diğer Yer Kaplamaları (Sentetik veya Suni Dokumaya Elverişli)	16,589,157	15,775,551	-5%
61091000	Tişört, Fanila, Atlet, Kaşkorse vb. Giyim Eşyası; Pamuktan (Örme veya Kroşe)	16,753,752	16,467,899	-2%

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

Müşavirlik notu: Veriler İsveç İstatistik Kurumu'ndan İsveç Kronu olarak temin edilmiş olup, İsveç Merkez Bankası dönem ortalama kurları esas alınarak ABD Dolarına çevrilmiştir. Dış ticaretteki ürün bazlı değişimleri takip edebilmek açısından 2022 yılında İsveç'e en fazla ihracatı yapılan ilk 10 ürün dikkate alınmıştır.

DEĞERLENDİRME

İsveç Dış Ticareti

İsveç dış ticareti, Avrupa Birliği (AB) ve Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliğinden kaynaklanan kurallara göre şekillenmektedir. AB üye ülkeleri arasında mal ticaretinde gümrük vergisi bulunmamakta ve 3. ülke ürünlerine yönelik Ortak Gümrük Tarifesi (OGT) uygulanmaktadır. Ayrıca diğer Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ve AB üye ülkeleri arasında 1994'te yapılan anlaşma ile oluşturulan Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) kapsamında, AB üyesi olmayan Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn da tek pazara dahil edilmiştir. Ülkemizle İsveç arasında ikili ticarete ilişkin tüm uygulamalar ise DTÖ hükümleri ve AB ile ticari ilişkilerimizin temelini oluşturan Gümrük Birliği çerçevesinde şekillenmektedir.

DTÖ verileri çerçevesinde İsveç 2022 yılında % 0,8 pay ile dünya ticaretinde en fazla ihracat yapan ülkeler sıralamasında 34 üncü sırada yer almıştır. En fazla ithalat yapan ülkeler sıralamasında 31 inci sırada yer alan İsveç'in dünya ithalatından aldığı pay % 0,8 olmuştur. Ülkemiz ise 2022 yılında % 1,0 pay ile en fazla ihracat yapan 29 uncu ülke olurken, ithalatta ise % 1,4 pay ile en fazla ithalat yapan 20 nci ülke konumunda bulunmaktadır.

2023 Ocak-Eylül döneminde İsveç'in ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre % 1,0 azalarak 146,6 milyar ABD Doları, ithalatı ise % 4,6 azalarak 143,8 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Yine aynı dönemde İsveç'in dış ticaret hacmi % 2,8 düşüşle 290,4 milyar ABD Doları seviyesine gerilemiş ve İsveç anılan dönemde 2,8 milyar ABD Doları ticaret fazlası vermiştir. İsveç'in dış ticaretinin miktar bazlı değişimi incelendiğinde ise ihracat aynı kalırken ithalatının % 3 oranında daraldığı görülmektedir.

İsveç'in 2023 Ocak-Eylül dönemindeki ihracatının bölgesel dağılımı incelendiğinde, ihracatın % 73,5'inin Avrupa kıtasına yapıldığı dikkat çekmekte olup, bunun % 55,1'i AB 27 ülkelerine gerçekleşmiştir. İsveç'in ihracatının % 12,5'i Amerika; % 10,8'i Asya; % 1,8'i Afrika ve % 1,0'ı ise Okyanusya ve Antarktika bölgelerine yapılmıştır. İthalatta Avrupa kıtasının ağırlığı % 83,9 ile daha da bariz olup, bunun % 67,4'ünü AB 27 ülkeleri oluşturmaktadır. Diğer bölgelerden ithalat incelendiğinde; Asya'nın % 10,0; Amerika'nın % 4,7; Afrika'nın % 1,0 ve Okyanusya ve Antarktika'nın % 0,5 pay sahibi olduğu görülmektedir.

İsveç'in en çok ihracat ve ithalat yaptığı ülkeler arasında komşu ülkelerin ağırlığı dikkat çekmektedir. 2023'ün ilk 9 ayında İsveç'in en fazla ihracat yaptığı ilk 5 ülke; Almanya (% 10,8); Norveç (% 9,6); ABD (% 9,2); Danimarka (% 7,1) ve Finlandiya (% 6,8) olarak sıralanırken, ülkemiz % 1,1 pay ile 2 sıra yükselerek 14 üncü sırada yer almıştır. İsveç'in en fazla ithalat yaptığı 5 ülke ise; Almanya (% 16,6); Hollanda (% 10,9); Norveç (% 10,8); Danimarka (% 6,4) ve Belçika (% 5,3) olarak sıralanırken, ülkemiz % 0,8 pay ile İsveç'in en fazla ithalat yaptığı 20 nci ülke olmuştur.

İsveç'in 2023 Ocak-Eylül döneminde ihracatının sektörel dağılımı incelendiğinde; % 43,5 ile en büyük payı makine ve ulaşım ekipmanları sektörünün aldığı görülmekte olup, bunu % 15,0 ile kimyasallar ve kauçuk ürünleri; % 10,8 ile mineraller; % 9,1 ile odun ve kağıt ürünleri, % 8,2 ile mineral yakıtlar ve elektrik akımı ve diğer ürünler takip etmektedir. Makine ve ulaşım ekipmanları sektöründe kara taşıtları (% 14,5); sanai makineler (% 14,3); elektronik-haberleşme (% 9,6) alt

grupları özellikle dikkat çekmektedir. İsveç'in 2023 yılının aynı döneminde ithalatının sektörel dağılımı incelendiğinde ise; % 44,2 ile makine ve ulaşım ekipmanlarının ihracatın yanı sıra ithalatta da ilk sırada geldiği görülmekte olup, bunu % 12,9 ile kimyasallar ve kauçuk ürünleri; % 11,1 ile mineral yakıtlar ve elektrik akımları; % 7,9 ile mineraller ve % 2,6 ile odun ve kağıt ürünleri takip etmektedir. Hesaplamalarda diğer (% 21,3) başlığı altında sıralanan gıda, içecekler ve tütün (% 11,2); tekstil, konfeksiyon ve ayakkabı (% 4,6) ile mobilya (% 1,3) ise ihracatımız açısından potansiyel arz eden ürün grupları arasında yer almaktadır.

Türkiye-İsveç İkili Ticari İlişkiler

Ülkemiz ile İsveç arasındaki ikili ticari ilişkilerin gelişimi incelendiğinde; 2020 yılında 1,21 milyar ABD Doları olan İsveç'e ihracatımızın 2021 yılında % 31 artışla 1,58 milyar ABD Doları olarak gerçekleştiği, 2022 yılında ise aynı seviyede kaldığı; İsveç'ten ithalatımız 2020 yılında 1,61 milyar ABD Doları iken, 2021 yılında % 10 artışla 1,77 milyar ABD Dolarına, 2022 yılında ise % 14 artışla 2,02 milyar ABD Dolarına yükseldiği görülmektedir. Bu gelişmeler çerçevesinde İsveç ile ikili ticaret hacmimiz 2022 yılında % 7,5 artışla 3,60 milyar ABD Doları seviyesine ulaşmış olup, ülkemiz aleyhine 440 milyon ABD Doları ticaret açığı kaydedilmiştir.

2023 Ocak-Eylül döneminde ise 2022 yılının aynı dönemine oranla İsveç'e ihracatımız % 3,7 azalışla 1,16 milyar ABD Doları, ithalatımız % 11,7 artışla 1,64 milyar ABD Doları, dış ticaret hacmimiz ise % 4,8 artışla 2,80 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemiz ile İsveç arasındaki ticarete sanayi ürünlerinin ağırlığı dikkat çekmektedir. İsveç'e 2022 yılı ihracatımızda 8'li GTİP bazında ilk 10 ürün; demir-çelikten kuleler; dizel/yarı dizel taşıtlar; otomatik çamaşır makineleri; bulaşık makineleri; pamuktan çoraplar; motor-makine aksam ve parçaları; maden makinaları için demir ve çelik dökümden aksam ve parçalar; kadın/kız çocuklar için pantolonlar ve şortlar; dokunmuş halılar; pamuktan tişört, fanila ve atletler olmuştur. 2022 yılında İsveç'ten ithalatımızda 8'li GTİP bazında ilk 10 ürün ise; demir cevherleri; dizel/yarı dizel binek otomobilleri; odun hamurları; çok katmanlı kağıt ve kartonlar; demir ve çelik talaş ve döküntüleri; alaşımli çelikten diğer yassı hadde mamulleri (kalınlık 10 mm'den küçük); demir-çelikten çapaklar; rulmanlar; alaşımli çelikten diğer yassı hadde mamulleri (kalınlık 10 mm'den büyük) ve PVC olarak sıralanmıştır.

Ürün grupları (SITC) bazında yapılan değerlendirmede; makine ve ulaşım ekipmanları, malzemelere göre sınıflandırılmış mamul ürünler ve muhtelif mamul eşya ön plana çıkarken; ithalatımızda ise makine ve ulaşım ekipmanları, yakıt hariç hammaddeler, malzemelere göre sınıflandırılmış mamul ürünler, kimyasallar ve ilgili ürünler dikkat çekmektedir.

2023 Ocak-Eylül dönemi ikili ticaretimiz 2'li harmonize sistem kodlarına göre incelendiğinde ise İsveç'e ihracatımızda; 84- nükleer reaktörler, kazanlar, makineler (192 milyon ABD Doları); 87- motorlu kara taşıtları (171 milyon ABD Doları); 61- örme veya kroşe giyim eşyası (122 milyon ABD Doları); 73- demir veya çelikten eşya (93 milyon ABD Doları); 85- elektrikli makine ve cihazlar (89 milyon ABD Doları); İsveç'ten ithalatımızda ise 87- motorlu kara taşıtları (287 milyon ABD Doları); 72- demir ve çelik (269 milyon ABD Doları); 84- nükleer reaktörler, kazanlar, makineler (267 milyon ABD Doları); 48- kağıt ve karton (142 milyon ABD Doları); 26-metal cevherleri (119 milyon ABD Doları) ilk 5 ürün grubu olarak dikkat çekmektedir.

İkili Ekonomik – Ticari Gündem

Ülkemiz ve İsveç arasında 2014 yılında imzalanan Ortak Ekonomi ve Ticaret Komisyonu (JETCO) Anlaşması ile kurulan Türkiye-İsveç JETCO Birinci Dönem Toplantısının 05 Mayıs 2021 tarihinde video konferans yöntemiyle yapılması ikili ekonomik ve ticari ilişkilerin gelimi açısından önemli bir gelişme olmuştur. Anılan toplantıda İsveç ile ticaret hacmimizi, önümüzdeki dönemde dengeli bir biçimde arttırarak 5 milyar ABD Doları seviyesine çıkartma hedefi belirlenmiş olup, ikili ticari ilişkilerde anılan potansiyelin mevcut olduğu değerlendirilmektedir.

Türkiye-İsveç 2. Dönem JETCO Toplantısı ile anılan toplantıyla eşzamanlı olarak düzenlenecek ve iki ülke iş dünyasının temsilcilerini bir araya getirecek bir İş Forumunun 2023 yılı başında Stokholm'de gerçekleştirilmesi planlanmış, ancak ortak bir tarih üzerinde mutabakat sağlanamamıştır.

Diğer taraftan, Litvanya'nın başkenti Vilnius'ta gerçekleştirilen NATO Zirvesi öncesinde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, İsveç Başbakanı Sayın Ulf Kristersson ve NATO Genel Sekreteri Sayın Jens Stoltenberg arasında yapılan görüşme sonrasında yayımlanan basın açıklamasında: müttefikler arasındaki savunma ticareti ve yatırımlarında hiçbir kısıtlama, engel veya yasak olmaması gerektiği ve bu tür engellerin kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapılacağı; Türkiye ve İsveç'in Türkiye-İsveç Ortak Ekonomi ve Ticaret Komisyonu (JETCO) aracılığıyla ekonomik işbirliğini arttırma konusunda anlaşığı; her iki ülkenin de ikili ticaret ve yatırımların geliştirilmesine yönelik fırsatların en üst düzeye çıkarılmasına gayret edecekleri; AB-Türkiye Gümrük Birliği'nin güncellenmesi ile vize serbestisi de dahil olmak üzere İsveç'in Türkiye'nin AB katılım sürecini canlandırma yönündeki çabalarını aktif olarak destekleyeceği hususlarına da yer verilmiştir.

Bu çerçevede, Türkiye-İsveç Ortak Ekonomi ve Ticaret Komisyonu (JETCO) II. Dönem Toplantısının Sayın Bakanımızın başkanlığında belirlenecek bir tarihte İsveç'in başkenti Stokholm'de yapılmasının, Ticaret Bakanları düzeyinde yapılacak JETCO Toplantısı ile eş zamanlı olarak Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ve Business Sweden tarafından İş Forumu veya Yuvarlak Masa Toplantısı formatında bir toplantı düzenlenmesinin, müteakiben iki ülke iş dünyasını bir araya getirecek, genel ve sektörel ticaret heyetlerini de kapsayacak etkinliklere ağırlık verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.